

Տեղեկանք

«Ընտանեկան բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգման մասին» ՀՀ օրենքի փոփոխվող հոդվածների վերաբերյալ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՔՐՈՒՄ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՔՐՈՒՄ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՔՐՈՒՄ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովը, նպատակ ունենալով՝ ապահովել ընտանիքի՝ որպես հասարակության բնական ու հիմնական բջջի, հատուկ պաշտպանությունը,

ձևավորել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման, [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածների անվտանգության և պաշտպանության, նրանց իրավունքների և օրինական շահերի ապահովման համար անհրաժեշտ իրավական կառուցակարգեր,

ապահովել ընտանիքի անդամների անվտանգությունը և նպաստել [ընտանիքում ընտանեկան](#) համերաշխության վերականգնմանը,

կանոնակարգել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման և [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության ուղղությամբ պատասխանատու մարմինների գործունեությունը,

ապահովել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածներին հոգեբանական, նյութական և սոցիալական աջակցության տրամադրման և նրանց

սոցիալական վերականգնման համար պատասխանատու մարմինների գործունեության համար իրավական հիմքեր, ընդունում է սույն օրենքը:

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

1. Սույն օրենքը կանոնակարգում է ընտանեկան թռնության կանխարգելման և ընտանեկան թռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության կազմակերպահրավական հիմքերը, սահմանում է ընտանեկան թռնության հասկացությունը, ընտանեկան թռնության կանխարգելման և ընտանեկան թռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում իրավասու մարմինների լիազորությունները, պաշտպանության միջոցների տեսակները, դրանց կիրառման հիմքերը, ~~ընտանիքում թռնության ենթարկված և ընտանիքում թռնություն գործադրած անձանց հաշտեցման,~~ ընտանեկան թռնության ենթարկված անձանց վերաբերյալ տեղեկությունների իրավական պաշտպանության առանձնահատկությունները:

Ընտանիքում ընտանեկան թռնության կանխարգելման և

Հոդված 2. ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան թռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության սկզբունքները

1. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, դրանց պաշտոնատար անձինք և հասարակական կազմակերպությունները ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան թռնության կանխարգելման և ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան թռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում իրենց գործունեությունն իրականացնելիս առաջնորդվում են՝

1) ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան թռնության ենթարկված անձանց անվտանգության և պաշտպանության ապահովման առաջնայնության,

- 2) ընտանիքի՝ որպես հասարակության բնական և հիմնական բջջի աջակցության, ~~ընտանիքում~~ընտանեկան ավանդական արժեքների ամրապնդման և ~~ընտանիքում~~ընտանեկան համերաշխության վերականգնման,
- 3) երեխայի լավագույն շահերի առաջնահերթության,
- 4) իրավահավասարության ապահովման և խտրականության արգելքի,
- 5) արդարադատության մատչելիության,
- 6) մասնավոր և ընտանեկան կյանքի վերաբերյալ տեղեկությունների անձեռնմխելիության,
- 7) պետական, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիական հասարակության միջև համագործակցության սկզբունքներով:

Հոդված 3. Ընտանեկանիքում բռնությունը և դրա տեսակները

1. ~~Ընտանիքում բռնություն է համարվում սույն օրենքով սահմանված ֆիզիկական, սեռական, հոգեբանական կամ տնտեսական բնույթի բռնի արարքը, ինչպես նաև անտեսումը, որը կատարվել է ընտանիքի անդամների միջև:~~ Ընտանեկան բռնություն է համարվում ֆիզիկական, սեռական, հոգեբանական կամ տնտեսական բռնության արարքը, ինչպես նաև անտեսումը կամ հետամտումը, որոնք կատարվել են ընտանիքի անդամների կամ զուգընկերների կամ նախկին զուգընկերների միջև, անկախ նրանց համատեղ բնակվելու հանգամանքից:

2. Ընտանեկանիքում բռնության տեսակներն են՝

1) **ֆիզիկական բռնություն՝** Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված ֆիզիկական ներգործությունը, ծեծը և այլ բռնի գործողությունները, դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելը, ազատությունից ապօրինի զրկելը, դիտավորությամբ ֆիզիկական ուժեղ ցավ պատճառելը.

2) **սեռական բռնություն**՝ Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված՝ սեռական անձեռնմխելիության և սեռական ազատության դեմ ուղղված հանցագործությունները.

3) **հոգեբանական բռնություն**՝ ~~դիտավորությամբ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը, այդ թվում՝ ֆիզիկական, սեռական կամ տնտեսական բռնություն գործադրելու իրական սպառնալիքը, դիտավորությամբ պարբերաբար այնպիսի գործողություններ կատարելը, որոնք անձի մեջ հիմնավոր վախ են հարուցում իր կամ ընտանիքի անդամի անձնական անվտանգությանը սպառնացող վտանգի մասին, արժանապատվության պարբերական նվաստացումը, սոցիալական ծայրահեղ մեկուսացումը, հղիության արհեստական ընդհատման հարկադրանքը.~~

Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված հոգեկան ներգործությունը կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը, ինքնասպանությանը հասցնելը կամ հակելը, հղիության արհեստական ընդհատմանը (աբորտ կատարելուն) կամ ամլացմանը հարկադրելը, արժանապատվության պարբերական նվաստացումը, սոցիալական ծայրահեղ մեկուսացումը, ինչպես նաև՝ ֆիզիկական, սեռական կամ տնտեսական բռնություն գործադրելու իրական սպառնալիքը, դիտավորությամբ պարբերաբար այնպիսի գործողություններ կատարելը, որոնք անձի մեջ հիմնավոր վախ են հարուցում իր կամ ընտանիքի անդամի անձնական անվտանգության համար.

4) **տնտեսական բռնություն**՝ անձին հարկադրված նյութական կախվածություն ստեղծելու կամ իշխելու նպատակով նրան գոյության անհրաժեշտ միջոցներից (սնունդ, հագուստ, կացարան, դեղորայք) զրկելը, սեփականության կամ ընդհանուր սեփականության իրավունքով պատկանող գույքը տնօրինելու, տիրապետելու և օգտագործելու իրավունքները ոչ իրավաչափ սահմանափակելը, անձի կրթություն ստանալու կամ աշխատանքի ընտրության ազատության իրավունքները սահմանափակելը.

5) **անտեսում**՝ ծնողի կամ օրինական ներկայացուցչի կողմից երեխայի կեցության անհրաժեշտ նվազագույն պայմանները (սնունդ, հագուստ, կացարան, բժշկական օգնություն և սպասարկում, կրթություն), իսկ չափահաս աշխատունակ զավակների

կողմից իրենց անաշխատունակ և կարիքավոր ծնողների կեցությանն անհրաժեշտ նվազագույն պայմանները (սնունդ, հագուստ, կացարան, բժշկական օգնություն և սպասարկում) դիտավորությամբ չբավարարելը, եթե ծնողը կամ օրինական ներկայացուցիչը կամ չափահաս աշխատունակ զավակները տիրապետում են պատշաճ տեղեկատվության և հնարավորությունների, և եթե համապատասխան ծառայությունները նրանց համար հասանելի են:»

6) հետամտում՝ Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված անձին հետամտելը:

Հոդված 4. Օրենքի հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) **ընտանիքի անդամներ՝**

~~ա.~~—անկախ համատեղ բնակության հանգամանքից՝ ամուսինը (այդ թվում՝ փաստական ամուսնական հարաբերությունների մեջ գտնվող անձը), նախկին ամուսինը, ծնողը, այդ թվում՝ խորթ ծնողը, որդեգրող ծնողը, խնամատար ծնողը, երեխան (նաև որդեգրված, խորթ, հոգեզավակ), որդեգրող ծնողի ամուսինը, ամուսնու ծնողները, նախկին ամուսնու ծնողները,

~~բ. համատեղ բնակվող~~—տատ, պապ, քույր և եղբայր (նաև համամայր կամ համահայր), ամուսնու քույր, ամուսնու եղբայր, ինչպես նաև ամուսնու ծնողների, քրոջ և եղբոր համար՝ փեսան և հարսը.

1.1) գուզրնկեր՝ անձի հետ ինտիմ՝ հոգեհուզական կամ սեռական կայուն հարաբերությունների մեջ գտնվող անձ.

2) «աջակցության կենտրոն՝ ընտանեկան բռնության կամ ենթադրաբար բռնության ենթարկված անձանց, իսկ անհրաժեշտության դեպքում այդ անձանց ընտանիքների անդամներին սոցիալական աջակցություն տրամադրող կազմակերպություն՝ հավաստագրված Լիազոր մարմնի կողմից.»

~~աջակցության կենտրոն՝ «Սոցիալական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված՝ սոցիալական ծառայություններ տրամադրող պետական կազմակերպություն:~~

3) **ապաստարան (ընտանեկանիքում բռնության ենթարկված անձի հոգածության կենտրոն)**՝ ընտանեկանիքում բռնության ենթարկվածներին և նրանց խնամքի տակ եղող անձանց՝ սույն օրենքով սահմանված դեպքերում տրամադրվող անվտանգ ժամանակավոր կացարան, որտեղ նրանք օգտվում են «Սոցիալական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված սոցիալական ծառայություններից.

4) **ընտանեկանիքում բռնություն գործադրած անձ**՝ ֆիզիկական անձ, որի նկատմամբ սույն օրենքով սահմանված կարգով կայացվել է նախազգուշացման, անհետաձգելի միջամտության կամ պաշտպանական որոշում.

5) **ընտանեկանիքում բռնության ենթարկված անձ**՝ ֆիզիկական անձ, այդ թվում ընտանիքի ներսում բռնությանը ակննտես երեխան, որը, ըստ նախազգուշացման, անհետաձգելի միջամտության, պաշտպանական որոշման կամ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռի, տուժել է ընտանեկան բռնությունից.

6) **խնամքի տակ եղող անձ**՝ երեխա, տարեց կամ հաշմանդամություն ունեցող անձ, որը բնակվում է ընտանեկանիքում բռնության ենթարկված անձի հետ, և որին վերջինս մշտապես հոգ է տանում.

7) **ոստիկանության իրավասու ծառայող**՝ ոստիկանության՝ ընտանեկանիքում բռնության կանխարգելման և ընտանեկանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում մասնագիտացված ստորաբաժանման ծառայող.

8) **ռեաբիլիտացիոն ծրագիր**՝ համալիր միջոցառումների ծրագիր, որն ուղղված է բռնություն գործադրած անձին հոգեբանական և սոցիալական աջակցության տրամադրման, առողջության վերականգնման, վնասակար սովորույթներից (ալկոհոլամոլություն, թմրամոլություն, թունամոլություն, խաղամոլություն) ձերբազատման միջոցով նրա կողմից կրկին բռնություն գործադրելու կանխմանը:

ԳԼՈՒԽ 2

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ~~ԻՔՐՈՒՄ~~ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Հոդված 5. ~~Ընտանիքում~~ Ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության միջոցների տեսակները

1. ~~Ընտանիքում~~ Ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության միջոցներն են՝

- 1) նախազգուշացումը.
- 2) անհետաձգելի միջամտության որոշումը.
- 3) պաշտպանական որոշումը:

2. Պաշտպանության միջոցների կիրառման մասին կայացվում է պատճառաբանված որոշում: Պաշտպանության միջոցները կիրառվում են՝ առաջնորդվելով սույն օրենքով սահմանված սկզբունքներով և ապահովելով միջամտության համաչափությունը: Դրանց կիրառումը չի խոչընդոտում օրենքով սահմանված կարգով քրեական գործ հարուցելուն և քրեական հետապնդում իրականացնելուն:

Հոդված 6. Նախազգուշացումը

1. Նախազգուշացումը կիրառվում է այն դեպքերում, երբ ~~ընտանիքում~~ բռնության դեպքը ~~ռստիկանությունը հայտնաբերել է տեղի է ունեցել~~ առաջին անգամ, կատարված արարքը հանցակազմի հատկանիշներ առերևույթ չի պարունակում, և անհետաձգելի միջամտության հիմքերն առկա չեն: Նախազգուշացում կիրառելու մասին որոշումը ներառում է բռնության շարունակման կամ կրկնման դեպքում օրենքով նախատեսված

պատասխանատվության միջոցների մասին իրազեկում: Նախազգուշացումը կիրառվում է դեպքի մասին տեղեկանալուց հետո հնարավորին չափ սեղմ ժամկետում:

2. Նախազգուշացում կիրառելու մասին ոստիկանության ծառայողի կայացրած պատճառաբանված որոշման պատճենը ընտանեկանի բնություն գործադրած անձին հանձնվում է ստորագրությամբ՝ առձեռն: Դեպքի վայրում նրա բացակայության դեպքում որոշման բովանդակությունը նրան պարզաբանվում է հեռախոսակապի միջոցով, իսկ դրա անհնարինության դեպքում որոշման պատճենն ուղարկվում է նրա հաշվառման վայր պաշտոնական էլեկտրոնային փոստի կամ պատվիրված փոստի միջոցով: [Նախազգուշացումն ուժի մեջ է մտնում ծանուցումը բնություն գործադրած անձի ստանալու հանգամանքից անկախ:](#)

3. Նախազգուշացում կիրառելու մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել վերադասության կարգով՝ ընտանեկանի բնություն գործադրած անձին հանձնվելուց կամ դրա բովանդակությունը նրան հեռախոսակապի միջոցով պարզաբանվելուց հետո՝ մեկամսյա ժամկետում, ինչպես նաև դատական կարգով՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքով սահմանված ժամկետներում:

Հոդված 7. Անհետաձգելի միջամտության որոշումը

1. Եթե ընտանիքի մեկ անդամը [կամ ներկա/նախկին զուգրնկերը](#) մյուսի նկատմամբ բնություն է կիրառել, և առկա է հիմնավոր ենթադրություն բնության կրկնման կամ շարունակման անմիջականորեն սպառնացող վտանգի մասին, ապա ընտանիքի մյուս անդամի [կամ ներկա/նախկին զուգրնկերոջ](#) կյանքի և առողջության ապահովման նպատակով ոստիկանության իրավասու ծառայողն անհապաղ կայացնում է անհետաձգելի միջամտության որոշում: Անհետաձգելի միջամտության որոշում կարող է կայացվել նաև այն դեպքում, երբ նախազգուշացում ստանալուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, անձը կատարել է այնպիսի բռնի արարք, որը չի պարունակում հանցակազմի հատկանիշներ:

2. Անհետաձգելի միջամտության որոշման գործողության ժամկետը ~~չի կարող գերազանցել քսան օրը:~~ սահմանվում է 20 օր: Եթե անհետաձգելի որոշման գործողության ընթացքում դատարանը քննում է պաշտպանական որոշման դիմում, ապա այն ուժի մեջ է մնում մինչև դատարանի կողմից որոշում կայացվելը:

3. Անհետաձգելի միջամտության որոշմամբ կարող են կիրառվել հետևյալ սահմանափակումները.

1) հարկադրել ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնություն գործադրած անձին անհապաղ հեռանալ ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկվածի բնակության տարածքից և արգելել այդտեղ նրա վերադարձը մինչև որոշմամբ սահմանված ժամկետի լրանալը.

2) արգելել ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնություն գործադրած անձին այցելել իր հետ համատեղ բնակելի տարածքում չբնակվող՝ ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկվածին, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև նրա խնամքի տակ եղող անձանց՝ նրանց աշխատանքի, ուսման, հանգստի, բնակվելու կամ այլ վայրեր.

3) արգելել ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնություն գործադրած անձին այնպիսի հեռավորությունից ավելի մոտենալ ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկվածին (անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև նրա խնամքի տակ եղող անձանց), որն ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկված անձի մեջ ողջամտորեն հիմնավոր վախ կհարուցի իր անձնական անվտանգությանը սպառնացող վտանգի մասին: Այս սահմանափակումը կիրառելիս որոշմամբ սահմանվում է հեռավորության կոնկրետ չափը.

4) մինչև որոշմամբ սահմանված ժամկետի լրանալն ի պահ վերցնել բռնություն գործադրած անձի տիրապետման տակ գտնվող զենքը: Այս սահմանափակումը կիրառելիս որոշման մասին իրազեկելու պահին ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնություն գործադրած անձի տիրապետման տակ զենք լինելու դեպքում նա այն անհապաղ հանձնում է ~~որոշումը կայացրած~~ ոստիկանության ծառայողին.

5) արգելել ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնություն գործադրած անձին հեռախոսային, նամակագրական կամ կապի այլ միջոցներով հաղորդակցվել ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան

բռնության ենթարկվածի, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև նրա խնամքի տակ եղող անձանց հետ:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված սահմանափակումները կարող են կիրառվել առանձին կամ համակցության մեջ՝ նշելով դրանց կատարման համար միևնույն կամ տարբեր ժամկետներ: Սահմանափակման միջոցներն ընտրելիս որոշում կայացնողն առաջնորդվում է սույն օրենքով սահմանված սկզբունքներով՝ ապահովելով սահմանափակման համաչափությունը:

5. Եթե անմիջականորեն սպառնացող վտանգի տակ գտնվողն անչափահաս կամ անգործունակ անձ է, ապա որոշումը կայացրած ոստիկանության իրավասու ծառայողն այդ որոշման պատճենը և համապատասխան արձանագրությունն անհապաղ ուղարկում է խնամակալության և հոգաբարձության մարմին, որը, գնահատելով իրավիճակը, ձեռնարկում է օրենքով և իր կանոնադրությամբ նախատեսված գործողություններ:

6. Եթե անհետաձգելի միջամտության որոշումը կիրառվում է անչափահաս կամ անգործունակ անձի հետ համատեղ բնակվող միակ օրինական ներկայացուցչի նկատմամբ, ապա երեխաների և անգործունակ անձանց ժամանակավոր խնամքը կազմակերպում է խնամակալության և հոգաբարձության մարմինը՝ որոշման պատճենն ստանալուց հետո՝ հնարավորին չափ սեղմ ժամկետում, բայց ոչ ավելի, քան 24 ժամում՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ առաջնորդվելով նրանց շահերով:

7. Անհետաձգելի միջամտության որոշում կիրառելու մասին ոստիկանության իրավասու ծառայողի կայացրած պատճառաբանված որոշումն ուժի մեջ է մտնում [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձին դրա մասին իրազեկելու պահից: Դրա պատճենն [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձին հանձնվում է ստորագրությամբ՝ առձեռն, դեպքի վայրում նրա բացակայության դեպքում որոշման բովանդակությունը նրան պարզաբանվում է հեռախոսակապի միջոցով, իսկ դրա անհնարինության դեպքում որոշման պատճենն ուղարկվում է նրա հաշվառման վայր պաշտոնական էլեկտրոնային փոստի կամ պատվիրված փոստի միջոցով:

Անհետաձգելի միջամտության որոշման պատճենը հանձնվում է ընտանեկան բնության ենթարկված անձին առձեռն, դեպքի վայրում նրա բացակայության դեպքում որոշման պատճենն ուղարկվում է նրա հաշվառման վայր պաշտոնական էլեկտրոնային փոստի կամ պատվիրված փոստի միջոցով:

8. Սույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով նախատեսված սահմանափակումը կիրառելիս ~~անհետաձգելի միջամտության որոշում կայացնող~~ ոստիկանության իրավասու—ծառայողը չի հեռանում մինչև ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բնություն գործադրած անձի կողմից իր իրերը հավաքելը և ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բնության ենթարկվածի բնակության վայրը լքելը: ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բնություն գործադրած անձը կարող է որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո իր անձնական իրերն այդ վայրից վերցնել միայն մեկ անգամ՝ ոստիկանության ծառայողի ուղեկցությամբ: Այն դեպքերում, երբ ոստիկանության ծառայողը որոշում է կայացնում ընտանեկան բնության ենթարկված անձին ապաստարան տեղափոխելու մասին, իրավասու ծառայողը չի հեռանում մինչև ընտանեկան բնության ենթարկված անձը և իր խնամքին գտնվող անձանց կողմից բնակության վայրից անձնական իրերը հավաքելը:

8.1. Բնության ենթարկված անձին և իր խնամքին գտնվող անձանց տեղափոխումը աջակցության կենտրոն կազմակերպվում է ոստիկանության կողմից:

9. Անհետաձգելի միջամտության որոշում կայացնող ոստիկանության իրավասու ծառայողը որոշման պատճենը և համապատասխան արձանագրությունն անհապաղ ներկայացնում է իր ստորաբաժանման ղեկավարին:

10. ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բնության ենթարկված անձը պարտավոր է ձեռնպահ մնալ այնպիսի գործողություններ կատարելուց, որոնք ուղղված են ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բնություն գործադրած անձի կողմից անհետաձգելի միջամտության որոշմամբ իր վրա դրված պարտականությունների չկատարմանը: ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բնության ենթարկված անձի կողմից դիտավորությամբ պարբերաբար նման գործողություններ կատարելու դեպքում անհետաձգելի միջամտության որոշումը կարող է վերացնել այն կայացրած ոստիկանության իրավասու ծառայողը: Անհետաձգելի միջամտության որոշումը նույն անձի կողմից վերացվում է

մինչև դրա ժամկետի լրանալը դատարանի կողմից պաշտպանական որոշում կայացվելու դեպքում:

~~Անհետաձգելի միջամտության որոշումը նույն անձի կողմից վերացվում է ընտանիքում սույն օրենքով նախատեսված հաշտեցման գործընթացի արդյունքում հաշտություն կնքելու, ինչպես նաև մինչև դրա ժամկետի լրանալը դատարանի կողմից պաշտպանական որոշում կայացվելու դեպքերում:~~

11. Անհետաձգելի միջամտության որոշումն ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնություն գործադրած անձի կողմից կատարվելու նկատմամբ հսկողություն է իրականացնում ոստիկանությունը՝ էլեկտրոնային հսկողության միջոցների կիրառմամբ: Էլեկտրոնային հսկողության իրականացման կարգը սահմանում է Կառավարությունը:

12. Անհետաձգելի միջամտության որոշման պատճենն այն կայացրած ոստիկանության իրավասու ծառայողն ուղարկում է ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության ենթարկված անձի մշտական բնակության վայրի աջակցության կենտրոն:

~~13. Սույն հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետով նախատեսված սահմանափակումը չի գործում սույն օրենքով նախատեսված հաշտեցման գործընթացի շրջանակում ընտանիքում~~ընտանեկան ~~բռնության ենթարկված և ընտանիքում~~ընտանեկան ~~բռնություն գործադրած անձանց միջև աջակցության կենտրոնի թույլտվությամբ կենտրոնի տարածքում կամ կենտրոնի համապատասխան մասնագետի ներկայությամբ կազմակերպվող հանդիպման ժամանակ:~~

14. Անհետաձգելի միջամտության որոշման պահանջներն ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնություն գործադրած անձի կողմից չկատարելն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն:

15. Անհետաձգելի միջամտության որոշման մեջ նշվում են դրա բողոքարկման ժամկետը և մարմինը, ներառյալ՝ դատարանը, որին որոշումը կարող է բողոքարկվել, ինչպես նաև այն խախտելու համար օրենքով նախատեսված պատասխանատվության միջոցները: Անհետաձգելի միջամտության որոշումը կարող է բողոքարկվել վերադասության կարգով՝ ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնություն գործադրած անձին դրա մասին իրազեկելուց հետո՝ հնգօրյա ժամկետում, ինչպես նաև դատական կարգով՝

Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքով սահմանված ժամկետներում: Որոշման դեմ բողոք բերելը չի կասեցնում որոշման կատարումը: Վարչական բողոքը քննվում և դրա հիման վրա որոշում է կայացվում այն ստանալուց հետո՝ հնգօրյա ժամկետում:

Հոդված 8. Պաշտպանական որոշումը

1. Պաշտպանական որոշման համար դատարան կարող է դիմել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկված կամ ենթադրաբար ենթարկված անձը կամ նրա համաձայնությամբ՝ աջակցության կենտրոնը: Եթե [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածն անչափահաս կամ դատական կարգով անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչված անձ է, ապա պաշտպանական որոշման համար դատարան կարող են դիմել նրա մերձավոր ազգականները, օրինական ներկայացուցիչը և խնամակալության ու հոգաբարձության մարմինը:

2. Անհետաձգելի միջամտության որոշման ուժի մեջ լինելը չի բացառում պաշտպանական որոշման համար դիմելու հնարավորությունը:

3. Պաշտպանական որոշումը կայացվում է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածի և նրա խնամքի տակ եղող անձանց պաշտպանելու և [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության նոր դրսևորումները կանխարգելելու նպատակով:

4. Պաշտպանական որոշումը կայացվում է ~~մինչև 6-12~~ ամիս ժամկետով և կարող է դրա անհրաժեշտությունը հիմնավորող համապատասխան դիմումի հիման վրա դատարանի պատճառաբանված որոշմամբ ~~2-անգամ~~ երկարաձգվել՝ ~~յուրաքանչյուր անգամ առավելագույնը~~ մինչև ~~վեց~~ 3 ամիս ժամկետով:

5. Պաշտպանական որոշմամբ կարող են կիրառվել հետևյալ սահմանափակումները.

1) հարկադրել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձին անհապաղ հեռանալ [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածի բնակության վայրից և

արգելել այդտեղ նրա վերադարձը մինչև որոշմամբ սահմանված ժամկետի լրանալը: Այս սահմանափակման ժամկետը սահմանելիս դատարանը հաշվի է առնում [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնության ենթարկված անձին և նրա խնամքի տակ եղող անձանց ապաստարան տեղափոխելու հնարավորությունը և նպատակահարմարությունը, [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնություն գործադրած անձի համար բնակության այլ վայրերի, [այդ թվում՝ ապաստարանի](#) մատչելիությունը.

2) արգելել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնություն գործադրած անձին այցելել իր հետ համատեղ բնակելի տարածքում չբնակվող՝ [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնության ենթարկվածի, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև նրա խնամքի տակ եղող անձանց՝ նրանց աշխատանքի, ուսման, հանգստի, բնակվելու կամ այլ վայրեր.

3) արգելել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնություն գործադրած անձին այնպիսի հեռավորությունից ավելի մոտենալ [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնության ենթարկվածին (անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև նրա խնամքի տակ եղող անձանց), որն [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնության ենթարկված անձի մեջ ողջամտորեն հիմնավոր վախ կհարուցի իր անձնական անվտանգությանը սպառնացող վտանգի մասին: Այս սահմանափակումը կիրառելիս որոշմամբ սահմանվում է հեռավորության կոնկրետ չափը.

4) մինչև [պաշտպանական](#) որոշմամբ սահմանված ժամկետի լրանալը բնություն գործադրած անձի տիրապետման տակ եղած զենքն ի պահ հանձնել ոստիկանություն.

5) [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնություն գործադրած անձի վրա պարտականություն դնել՝ [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնության ենթարկվածի հետ կիսելու իրենց համատեղ անչափահաս կամ չափահաս անաշխատունակ երեխաների, ինչպես նաև իրենց համատեղ խնամքի տակ եղող անձանց խնամքի ծախսերը՝ Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան օրենսգրքով սահմանված ալիմենտային պարտավորությունների համար վճարման ենթակա գումարի չափով: Դատարանը կարող է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնություն գործադրած անձի վրա պարտականություն դնել հոգալու [ընտանիքում ընտանեկան](#) բնության ենթարկվածի այլ անհրաժեշտ ծախսերը, որոնք ծագել են գործադրված բնության պատճառով.

6) անհրաժեշտության դեպքում արգելել երեխաների հետ տեսակցությունները.

7) արգելել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձին հեռախոսային, նամակագրական կամ կապի այլ միջոցներով հաղորդակցվել [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածի, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև նրա խնամքի տակ եղող անձանց հետ.

8) [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձի վրա դնել պարտականություն անցնելու ռեաբիլիտացիոն ծրագիր:

6. Սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված սահմանափակումները կարող են կիրառվել առանձին կամ համակցության մեջ՝ նշելով դրանց կատարման համար միևնույն կամ տարբեր ժամկետներ:

7. Պաշտպանական որոշման դիմումին ներկայացվող պահանջները, դրանք քննելու կարգը, դատարանի կողմից ընդունվող ակտերը, դրանք բողոքարկելու կարգը և պաշտպանական որոշման դադարման հիմքերը նախատեսվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով: [Ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածի դատական ներկայացուցչության համար հանրային պաշտպան տրամադրելու հիմքերը և կարգը նախատեսվում են «Փաստաբանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

8. Եթե [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածն անչափահաս կամ անգործունակ անձ է, և պաշտպանական որոշումը կիրառվում է նրա հետ համատեղ բնակվող միակ օրինական ներկայացուցչի (կամ ներկայացուցիչների) նկատմամբ, ապա դատարանը խնամակալության և հոգաբարձության մարմնին հանձնարարում է լուծել երեխայի կամ անգործունակ անձի ժամանակավոր խնամքի հարցը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ առաջնորդվելով նրանց շահերով:

9. Պաշտպանական որոշումն [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձի կողմից կատարվելու նկատմամբ հսկողություն է իրականացնում ոստիկանությունը՝ [էլեկտրոնային հսկողության միջոցների կիրառմամբ](#): Սույն հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետով նախատեսված սահմանափակումը կիրառելիս [ընտանիքում ընտանեկան](#)

բռնություն գործադրած անձը կարող է ~~ընտանիքում~~[ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածի բնակության վայրից իր իրերը վերցնել երկու ամիսը մեկ անգամ՝ ոստիկանության ծառայողի ուղեկցությամբ: Սույն հոդվածի 5-րդ մասի 4-րդ կետով նախատեսված սահմանափակումը կիրառելիս որոշման կայացման պահին ~~ընտանիքում~~[ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձի տիրապետման տակ զենք լինելու դեպքում նա այն անհապաղ, բայց ոչ ուշ, քան 10 ժամվա ընթացքում հանձնում է ոստիկանություն: Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայությունն ապահովում է սույն հոդվածի 5-րդ մասի 5-րդ կետով նախատեսված պարտականության կատարումը, իսկ Լիազոր մարմինը հետևում է նույն մասի 8-րդ կետով նախատեսված պարտականության կատարմանը:

~~10. Սույն հոդվածի 5-րդ մասի 3-րդ կետով նախատեսված սահմանափակումը չի գործում սույն օրենքով նախատեսված հաշտեցման գործընթացի շրջանակում [ընտանիքում](#)~~[ընտանեկան](#) բռնության ենթարկված և [ընտանիքում\[ընտանեկան\]\(#\) բռնություն գործադրած անձանց միջև աջակցության կենտրոնի թույլտվությամբ կենտրոնում կամ կենտրոնի համապատասխան մասնագետի ներկայությամբ կազմակերպվող հանդիպման ժամանակ:](#)

11. Պաշտպանական որոշման պահանջներն [ընտանիքում\[ընտանեկան\]\(#\) բռնություն գործադրած անձի կողմից չկատարելն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն:](#)

Հոդված 9. Անհետաձգելի միջամտության և պաշտպանական որոշումների գործողության դադարումը՝ կապված քրեական գործի հարուցման հետ

1. ~~Ընտանիքում~~[Ընտանեկան](#) բռնության փաստով հարուցված քրեական գործի շրջանակում ~~ընտանիքում~~[ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձի նկատմամբ կալանքը որպես խափանման միջոց ընտրվելու, բժշկական հաստատությունում հարկադրաբար պահելու մասին որոշում կայացվելու կամ ~~ընտանիքում~~[ընտանեկան](#)

բռնության ենթարկված անձի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված՝ պաշտպանվող անձի անձնական անվտանգությունն ապահովելու, բնակարանը և այլ գույքը պահպանելու, պաշտպանվող անձին բնակության այլ վայր փոխադրելու, պաշտպանվող անձի ինքնությունը հաստատող փաստաթղթերը փոխարինելու կամ արտաքինը փոխելու պաշտպանության միջոցներ կիրառվելու դեպքերում՝ համապատասխան միջոցների կիրառման ժամկետով, դադարում է անհետաձգելի միջամտության և պաշտպանական որոշումներով նախատեսված այն սահմանափակումների գործողությունը, որոնք կապված են անձին, նրա բնակության կամ հաճախակի գտնվելու վայրերին մոտենալու արգելքի հետ: [Եթե սահմանափակման ժամկետը չի գերազանցում անհետաձգելի միջամտության որոշմամբ սահմանված ժամկետը, անհետաձգելի միջամտության որոշումը շարունակում է գործել մնացած ժամկետի մասով:](#)

2. [Ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության փաստով քրեական գործ հարուցվելուց հետո անհետաձգելի միջամտության որոշում կարող է կայացվել և պաշտպանական որոշման համար դիմում կարող է ներկայացվել, եթե [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձի նկատմամբ կալանքը որպես խափանման միջոց չի ընտրվել, նրա նկատմամբ բժշկական հաստատությունում հարկադրաբար պահելու մասին որոշում չի կայացվել, և վարույթն իրականացնող մարմինը չի կիրառել սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված պաշտպանության միջոցները: Եթե [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնություն գործադրած անձի նկատմամբ ընտրվել է կալանքը որպես խափանման միջոց, նրա նկատմամբ կայացվել է բժշկական հաստատությունում հարկադրաբար պահելու մասին որոշում, և վարույթն իրականացնող մարմինը կիրառել է սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված պաշտպանության միջոցները, ապա անհետաձգելի միջամտության որոշում կարող է կայացվել և պաշտպանական որոշման համար դիմում կարող է ներկայացվել, եթե դրանցով նախատեսվող սահմանափակումը կապված չէ անձին, նրա բնակության կամ հաճախակի գտնվելու վայրերին մոտենալու արգելքի հետ:

~~Ընտանիքում բռնության ենթարկված և ընտանիքում բռնություն
հարձակումներ անձանց հաշտեցումը~~

-

~~1. Ընտանիքում բռնության ենթարկված և ընտանիքում բռնություն գործադրած անձանց հաշտեցումն իրականացվում է անհետաձգելի միջամտության և պաշտպանական որոշումների գործողության ընթացքում՝ Էիսզոր մարմնի ղեկավարի սահմանած կարգով:~~

~~2. Հաշտեցումն իրականացվում է ընտանիքում բռնություն գործադրած կամ ընտանիքում բռնության ենթարկված անձի դիմումով՝ ուղղված աջակցության կենտրոնին: Մինչև գործընթացն սկսելը աջակցության կենտրոնն ստանում է հաշտեցմանը մասնակցելու՝ մյուս կողմի գրավոր համաձայնությունը: Աջակցության կենտրոնը դադարեցնում է հաշտեցման գործընթացը, եթե առկա է հիմնավոր ենթադրություն, որ ընտանիքում բռնության ենթարկված անձը դրան մասնակցում է սպառնալիքների ազդեցության ներքո:~~

~~3. Պաշտպանական որոշման գործողության ընթացքում հաշտություն կնքելու դեպքում ընտանիքում բռնության ենթարկված կամ բռնություն գործադրած անձը կարող է դիմել դատարան որոշումը վերացնելու նպատակով:~~

~~4. Անհետաձգելի միջամտության որոշման գործողության ընթացքում հաշտություն կնքելու դեպքում ընտանիքում բռնության ենթարկված կամ բռնություն գործադրած անձը կարող է դիմել այն կայացրած ոստիկանության իրավասու ծառայողին որոշումը վերացնելու նպատակով:~~

~~5. Հաշտեցում չի իրականացվում, եթե ընտանիքում բռնության ենթարկվածն անչափահաս կամ անգործունակ անձ է:~~

~~Ընտանիքում~~ Ընտանեկան բռնություն գործադրած անձին կանխարգելիչ
հաշտության վերցնելը և հաշտության հանելը

1. ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բռնություն գործադրած անձը, որի նկատմամբ կայացվել է նախազգուշացման, անհետաձգելի միջամտության կամ պաշտպանական որոշում, ինչպես նաև ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության հետ կապված հանցանքի համար դատվածություն ունեցող չափահաս անձը ոստիկանության կողմից վերցվում են կանխարգելիչ հաշվառման: ~~Կանխարգելիչ հաշվառման շրջանակում չափահաս Ա~~անձի կողմից ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնություն գործադրելը կանխարգելելու նկատմամբ մշտադիտարկումն իրականացնում են «Սոցիալական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված աջակցության կենտրոնի սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմնի սոցիալական աշխատողը և ոստիկանության ծառայողը, ~~իսկ անչափահաս անձի պարագայում՝ ոստիկանությունը՝ համապատասխանաբար~~ Լիազոր մարմնի ~~կամ ոստիկանության պետի~~ սահմանած կարգով:

2. Կանխարգելիչ հաշվառման վերցված անձը հանվում է հաշվառումից, եթե ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության վերջին արարքից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, այդ անձի նկատմամբ չի կայացվել նոր անհետաձգելի միջամտության կամ պաշտպանական որոշում կամ համապատասխան հանցագործության համար մեղադրական դատավճիռ:

3. Ոստիկանության ծառայողը ~~և տարածքային մարմնի սոցիալական աշխատողը~~ կանխարգելիչ հաշվառման շրջանակում ամսական առնվազն մեկ հանդիպում ~~են~~ ունենում հաշվառման վերցված և ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց հետ և բացատրական աշխատանքներ իրականացնում: ~~Տարածքային մարմնի~~ Աջակցության կենտրոնի սոցիալական աշխատողը մշտադիտարկման ընթացքում բռնության կրկնման վտանգ հայտնաբերելու դեպքում այդ մասին անհապաղ տեղեկացնում է ոստիկանությանը:

Հոդված 12. Անչափահաս կամ անգործունակ անձի նկատմամբ պաշտպանության միջոցներ չկիրառելը

1. Անչափահաս կամ անգործունակ անձի նկատմամբ անհետաձգելի միջամտության կամ պաշտպանական որոշումներ չեն կայացվում:

2. **Ընտանիքում**Ընտանեկան բռնություն գործադրած անչափահաս անձը, եթե նրա արարքում բացակայում են հանցակազմի հատկանիշներ, ապա ոստիկանության կողմից ուղղորդվում է վերականգնողական ծրագրերի իրականացման համապատասխան համայնքային և պետական կենտրոններ՝ անչափահասների հանցավորության կանխարգելման բնագավառում Կառավարության սահմանած կարգի համաձայն:

3. Անգործունակ անձի կողմից **ընտանիքում**ընտանեկան բռնություն գործադրվելու դեպքում գործում են «Հոգեբուժական օգնության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի համապատասխան դրույթները:

ԳԼՈՒԽ 3

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲՈՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ԵՎ
ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲՈՆՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ
ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ,
ՀԱՏՈՒԿ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

ԸնտանիքումԸնտանեկան բռնության կանխարգելման և
Հոդված 13. **ընտանիքում**ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց
պաշտպանության գործառույթներ իրականացնող
մարմինները և հատուկ կառույցները

1. **Ընտանիքում**Ընտանեկան բռնության կանխարգելումը և **ընտանիքում**ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանությունն իրենց գործառույթների շրջանակներում իրականացնում են՝

1) սոցիալական հարցերի ոլորտում լիազոր հանրապետական գործադիր մարմինը (այսուհետ՝ Լիազոր մարմին)։

2) ոստիկանությունը։

3) կրթության ոլորտի լիազոր հանրապետական գործադիր մարմինը։

4) առողջապահության ոլորտի լիազոր հանրապետական գործադիր մարմինը։

5) խնամակալության և հոգաբարձության մարմինները։

6) [բնտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածներին աջակցություն ցույց տվող հատուկ կառույցները՝

ա. աջակցության կենտրոնները,

բ. ապաստարանները։

2. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն իրենց լիազորությունների շրջանակներում աջակցում են [բնտանիքում ընտանեկան](#) բռնության դեմ պայքարին և այդ բնագավառում համագործակցում են Լիազոր մարմնի հետ: Նշված մարմինները նաև մասնակցում են նշված բնագավառում հանրության իրազեկմանը, [բնտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածներին սոցիալական և նյութական աջակցություն ցուցաբերելուն ուղղված միջոցառումների իրականացմանը։

3. Ընտանեկան բռնության դեմ պայքարի ռազմավարությունը, բռնության ենթարկված անձանց ուղղորդման կարգը և բռնություն գործադրած անձանց ռեաբիլիտացիոն ծրագիրը հաստատում է Կառավարությունը:

Լիազոր մարմնի լիազորություններն [բնտանիքում ընտանեկան](#)

Հոդված 14. բռնության կանխարգելման և [բնտանիքում ընտանեկան](#) բռնության

ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում

1. [Ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման և [բնտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում Լիազոր մարմինը՝

1) մշակում է պետական ռազմավարությունը և համակարգում դրանից բխող միջոցառումների իրականացումը.

2) իրականացնում է ընտանիքում ընտանեկան բռնության դեպքերի կենտրոնացված հաշվառում՝ կառավարության որոշմամբ սահմանված կարգով՝ ընդգրկելով ինչպես ոստիկանության, քննչական կոմիտեի, դատախազության և Հայաստանի Հանրապետության դատական դեպարտամենտի, այնպես էլ վերջիններիս չգրանցած աջակցության կենտրոնների, ապաստարանների, խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների, առողջապահության և կրթության բնագավառներում լիազոր հանրապետական գործադիր մարմինների տրամադրած տվյալները, և դրանց ընթացքի վերաբերյալ վիճակագրության վարում, ինչպես նաև այդ վիճակագրության ամենամյա հրապարակում իր պաշտոնական կայքում.

3) ուսումնասիրում է ընտանիքում ընտանեկան բռնության պատճառները, պայմանները և հետևանքները, մշակում դրանց հաղթահարմանն ուղղված ծրագրեր.

4) վերահսկում է ապաստարանների կողմից Կառավարության սահմանած՝ ապաստարանին և դրա անձնակազմին ներկայացվող պահանջների պահպանումը, ինչպես նաև իրականացնում է ոչ առևտրային իրավաբանական անձանց կողմից ընտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկվածներին ապաստարանի միջոցով սոցիալական ծառայություններ տրամադրվելու հավաստագրում՝ Կառավարության սահմանած կարգով.

5) հիմնադրում է ապաստարաններ, ոչ առևտրային իրավաբանական անձանց հետ կնքում ապաստարանի ֆինանսավորման պայմանագիր կառավարության սահմանած պայմանագրի օրինակելի ձևի հիման վրա և վերահսկողություն իրականացնում իր կողմից մասնակի կամ ամբողջապես ֆինանսավորվող ապաստարանների գործունեության նկատմամբ, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցների օգտագործման մասով.

6) պարբերաբար կազմակերպում է աջակցության կենտրոնների և ապաստարանների աշխատակիցների վերապատրաստում, այդ թվում՝ ոլորտի հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցությամբ.

7) հանրության համար հասանելի կերպով պարբերաբար հրապարակում է կապի այն միջոցների ցանկը (ներառյալ՝ [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածների համար նախատեսված անվճար «Թեժ գիծ» ծառայության հեռախոսահամարները, որոնք աջակցության կենտրոնները պարտավոր են ունենալ), որոնցով [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածները, նրանց ընտանիքի անդամները և այլ անձինք կարող են անհապաղ կապվել աջակցության կենտրոնների աշխատողի կամ կենտրոնի կողմից ներգրավված համապատասխան մասնագետի հետ և ստանալ անհրաժեշտ անհատույց, իսկ հաշմանդամություն ունեցող անձանց դեպքում՝ նաև նրանց համար մատչելի օգնություն:

8) [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածներին ժամանակավոր աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով բացում է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածների աջակցության հաշվեհամար և տնօրինում այն՝ կառավարության սահմանած կարգով: Հաշվեհամարի միջոցները ձևավորվում են պետական բյուջեի հատկացումներից, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նվիրատվություններից և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներից ստացվող միջոցներից:

~~9) հաստատում է աջակցության կենտրոնի կողմից ընտանիքում բռնության ենթարկված և ընտանիքում բռնություն գործադրած անձանց միջև հաշտեցման կազմակերպման և իրականացման կարգը:~~

9) համակարգում է բռնության ենթարկված անձանց ուղղորդման գործընթացը: -

10) սահմանում է կանխարգելիչ հաշվառման շրջանակում ~~չափափաս անձանց կողմից ընտանիքում ընտանեկան~~ բռնություն գործադրելը կանխարգելելու նպատակով մշտադիտարկման իրականացման կարգը:

11) մշակում հաստատում է ընտանեկանիքում բռնություն գործադրած անձանց ռեաբիլիտացիոն ծրագիրը [ZB1] ըի նախագիծը և ներկայացնում է Կառավարության հաստատմանը:

2. Լիազոր մարմնի ղեկավարին կից գործում է [Ընտանիքում Ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման խորհուրդը, որը նրան առաջարկություններ է ներկայացնում [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման բնագավառում

պետական ռազմավարության, դրանից բխող ծրագրերի, օրենսդրական բարեփոխումների, հանրության իրազեկման միջոցառումների և այլ հարցերի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամներն իրենց գործունեությունն իրականացնում են հասարակական հիմունքներով: Խորհրդի կազմում ~~հավասար թվով~~ [ZB2] ընդգրկվում են՝

1) հանրապետական գործադիր իշխանության, ոստիկանության, Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի, դատախազության ներկայացուցիչներ.

2) հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ.

3) աջակցության կենտրոնների և ապաստարանների աշխատակիցներ՝ Լիազոր մարմնի ղեկավարի ներկայացմամբ:

3. Խորհրդի կազմում ընդգրկվում է նաև Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի մեկ ներկայացուցիչ:

4. Խորհրդի գործառույթները, ձևավորման կարգը սահմանում է Կառավարությունը, իսկ անհատական կազմը՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը:

(14-րդ հոդ. փոփ. 24.03.21 ՀՕ-160-Ն օրենք)

Ոստիկանության լիազորություններն ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան

Հոդված 15. բռնության կանխարգելման և ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում

1. ~~Ընտանիքում~~ Ընտանեկան բռնության կանխարգելման և ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում ոստիկանությունը՝

1) ապահովում է ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության կանխարգելման և ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում մասնագիտացված ստորաբաժանման գործունեությունը: Մասնագիտացված ստորաբաժանման ծառայողները համազգեստի վրա կրում են

իրենց ծառայությունը խորհրդանշող տարբերանշան, որի նկարագիրը հատուկ համագգեստը սահմանում է Կառավարությունը, իսկ վերապատրաստման կարգը և գործունեության այլ առանձնահատկությունները՝ ոստիկանության պետը.

2) սահմանում է կանխարգելիչ հաշվառման վերցնելու, ինչպես նաև անչափահաս անձանց նկատմամբ կանխարգելիչ հաշվառման շրջանակում նրանց կողմից բնտանիքում ընտանեկան բռնություն գործադրելը կանխարգելելու նպատակով մշտադիտարկում իրականացնելու կարգը և այդ նպատակով ամսական մեկից ոչ պակաս հանդիպում ունենում նրանց հետ.

3) իրենց նկատմամբ բնտանիքում ընտանեկան բռնություն կիրառված լինելու մասին հաղորդմամբ ոստիկանություն դիմած անձանց պարզաբանում է նրանց իրավունքները և հասանելի ծառայություններից օգտվելու հնարավորությունը, անհրաժեշտության դեպքում նրանց ուղղորդում է աջակցության կենտրոններ, ինչպես նաև սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում և կարգով որոշում է կայացնում բնտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկվածներին և նրանց խնամքի տակ եղող անձանց ապաստարանում տեղավորելու մասին.

4) կազմակերպում է իր համապատասխան ծառայողների՝ բնտանիքում ընտանեկան բռնության կանխարգելման և բնտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության վերաբերյալ պարբերական վերապատրաստումներ, ինչպես նաև ապահովում է այլ մարմինների և կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվող վերապատրաստումներին իր համապատասխան ծառայողների մասնակցությունը.

5) կայացնում է սույն օրենքի 7-րդ հոդվածով նախատեսված անհետաձգելի միջամտության որոշումներ, ինչպես նաև հսկողություն է իրականացնում անհետաձգելի միջամտության և պաշտպանական որոշումների համապատասխան պահանջների կատարման նկատմամբ՝ ոստիկանության պետի սահմանած կարգին համապատասխան.

6) մշակում է սույն օրենքի 7-րդ հոդվածով նախատեսված՝ անմիջականորեն սպառնացող վտանգի գնահատման չափորոշիչները և կազմակերպում իր

համապատասխան ծառայողների պարտադիր վերապատրաստումները հիշյալ չափորոշիչների կիրառման առանձնահատկություններին ծանոթացնելու նպատակով.

7) Լիազոր մարմինն տրամադրում է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության դեպքերի վերաբերյալ իր վարած վիճակագրությունը:

Կրթության ոլորտի լիազոր հանրապետական գործադիր

Հոդված 16. մարմնի լիազորություններն [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման բնագավառում

1. [Ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման բնագավառում Կրթության ոլորտի լիազոր հանրապետական գործադիր մարմինը՝

1) ուսուցիչների և դաստիարակների հետ պարբերաբար անցկացնում է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման բնագավառում նրանց դերի, [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության դեպքերի մասին իրավասու մարմիններին հայտնելու կարգի վերաբերյալ վերապատրաստումներ.

2) [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կանխարգելման նպատակով վերանայում է կրթական ծրագրերը և բացառում [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության խրախուսման դրսևորումները դասագրքերում և կրթական նյութերում, ինչպես նաև կրթական ծրագրերում ընդգրկում է նյութեր [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության բնույթի, ընտանիքի և հանրության վրա դրա ազդեցության և ավանդական [ընտանիքում ընտանեկան](#) արժեքների մասին:

Առողջապահության ոլորտի լիազոր հանրապետական գործադիր

Հոդված 17. մարմնի լիազորություններն [ընտանեկանիքում](#) բռնության կանխարգելման [և ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության](#) բնագավառում

1. ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բռնության կանխարգելման բնագավառում առողջապահության ոլորտի լիազոր հանրապետական գործադիր մարմինը՝

1) ապահովում է ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց համար անհատույց ~~ստացնային~~ բժշկական օգնություն, սահմանում է ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության արդյունքում բժշկական օգնության դիմած անձանց վերաբերյալ տեղեկության գրանցման կարգը և ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության դեպքերի վերաբերյալ ոստիկանությանը, Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեին կամ դատախազությանը հայտնելու պայմանները.

2) իրականացնում է ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության դեպքերի մասին ոստիկանությանը, Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեին կամ դատախազությանը հայտնելու պայմանների և կարգի վերաբերյալ բժշկական հաստատությունների աշխատակիցներին իրազեկելու միջոցառումներ.

3) բժշկական հաստատություններում պարբերական վերապատրաստումներ է իրականացնում ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության արդյունքում բժշկական օգնության դիմած անձանց հասանելի հոգեբանական և այլ ծառայությունների մասին տեղեկացնելու, նրանց աջակցության կենտրոններ ուղղորդելու վերաբերյալ:

**Խնամակալության և հոգաբարձության մարմինների
լիազորություններն ընտանեկան~~ընտանիքում~~ բռնության
կանխարգելման և ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության
ենթարկված անձանց պաշտպանության բնագավառում**

Հոդված 18.

1. ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բռնության կանխարգելման և ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության նպատակով խնամակալության և հոգաբարձության մարմիններն իրենց լիազորությունների շրջանակներում՝

1) օրենքով նախատեսված դեպքերում դիմում են դատարան՝ պաշտպանական որոշման համար, ինչպես նաև հաղորդում են ներկայացնում իրավապահ մարմիններ՝

անչափահաս կամ դատական կարգով անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչված անձանց նկատմամբ գործադրվող՝ [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության կամ դրա իրական սպառնալիքի մասին.

2) օրենքով և իրենց կանոնադրությամբ սահմանված կարգով կազմակերպում են [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության պատճառով առանց խնամքի մնացած երեխաների և անգործունակ անձանց խնամքը:

Հոդված 19. Աջակցության կենտրոնը

1. Աջակցության կենտրոնը՝

1) աջակցության կենտրոն դիմած անձանց նրանց համար հասկանալի լեզվով, իսկ հաշմանդամություն ունեցող անձանց դեպքում նրանց համար մատչելի եղանակով տեղեկացնում է նրանց իրավունքների, հասանելի ծառայությունների և օրենքով նախատեսված պաշտպանության միջոցների և դրանցից օգտվելու կարգի մասին.

2) կազմակերպում է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածներին անհրաժեշտ և անհատույց հոգեբանական և իրավաբանական օգնության և այլ անհրաժեշտ սոցիալական ծառայությունների տրամադրումը.

3) սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում և կարգով որոշում է կայացնում [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության ենթարկվածներին և նրանց խնամքի տակ եղող անձանց ապաստարանում տեղավորելու մասին՝ նրանց համաձայնությամբ.

4) ուսումնասիրում է [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության պատճառներն ու պայմանները, վարում [ընտանիքում ընտանեկան](#) բռնության դեպքերի վերաբերյալ վիճակագրություն և արդյունքները ներկայացնում Լիազոր մարմին.

5) [Կառավարության Լիազոր—մարմնի](#) սահմանած կարգի համաձայն՝ կազմակերպում է [ընտանիքում բռնություն գործադրած անձանց ռեաբիլիտացիան](#), այդ թվում՝ նախազգուշացման և անհետաձգելի միջամտության որոշումների պատճեններն ստանալուց հետո հնարավորին չափ սեղմ ժամկետում [ընտանիքում բռնություն](#)

գործադրած անձին առաջարկում է ստանալ ռեաբիլիտացիոն ծրագրի մաս կազմող համապատասխան աջակցություն և մասնակցել որոշակի միջոցառումների:

6) նախազգուշացման և անհետաձգելի միջամտության որոշումների պատճեններն ստանալուց հետո հնարավորին չափ սեղմ ժամկետում ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության ենթարկվածին առաջարկում է հոգեբանական աջակցության տրամադրում:

~~7) սույն օրենքի 10-րդ հոդվածով նախատեսված պայմաններով և Լիազոր մարմնի ղեկավարի հաստատած կարգով իրականացնում է հաշտեցում կամ կազմակերպում է դրա իրականացումն ընտանիքում բռնության ենթարկված և ընտանիքում բռնություն գործադրած անձանց միջև:~~

8) ~~ընտանիքում~~ընտանեկան բռնության ենթարկվածներին աջակցում է աշխատանքի տեղավորման և պետությունից կամ համապատասխան կազմակերպություններից սոցիալական աջակցություն ստանալու հարցերում:

9) աջակցության կենտրոն դիմած անձի համաձայնությամբ նրա անվտանգությունն ապահովելու նպատակով դիմում է ոստիկանության համապատասխան ստորաբաժանում՝ նախազգուշացման կամ անհետաձգելի միջամտության որոշում կայացնելու հիմքերի առկայությունն ստուգելու համար, ինչպես նաև սույն օրենքով նախատեսված դեպքում դիմում է դատարան՝ պաշտպանական որոշում կայացնելու դիմումով:

Հոդված 20.

Ապաստարանը

5. ~~Ընտանիքում~~Ընտանեկան բռնության ենթարկվածներն իրենց դիմումի դեպքում իրենց խնամքի տակ եղող անձանց հետ (այսուհետ՝ շահառուներ) կարող են ապաստարանում տեղավորվել, եթե առկա է բռնության կրկնման կամ շարունակման վտանգի վերաբերյալ հիմնավոր ենթադրություն: Ապաստարանում չեն կարող տեղավորվել երեխաներ՝ առանց առնվազն մեկ ծնողի կամ այլ օրինական ներկայացուցչի: Անձին ապաստարանում տեղավորելու վերաբերյալ որոշում կարող են կայացնել՝

1) ոստիկանությունը՝ կյանքին և առողջությանն սպառնացող վտանգի դեպքում.

2) աջակցության կենտրոնը՝ ստանալով «Սոցիալական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմնի եզրակացությունը:

Հոդված 21. Ընտանիքում ընտանեկան բռնությունը կանխարգելող հատուկ կառույցների ֆինանսավորման աղբյուրները

1. Աջակցության կենտրոնների և ապաստարանների ֆինանսավորումն իրականացվում է դրանց հիմնադիրների միջոցների, սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում պետական բյուջեի, ինչպես նաև օրենքով չարգելված ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին:

ԳԼՈՒԽ 4

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՌԵԺԻՄԸ ԵՎ
ԴՐԱ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Հոդված 22. Մասնավոր և ընտանեկան կյանքի անձեռնմխելիությունը

1. Իրավասու մարմինների կողմից ընտանիքում ընտանեկան բռնության դեպքերի և (կամ) ընտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկվածներին կամ ենթադրաբար ընտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկվածներին առնչվող հանցագործության դեպքերի վերաբերյալ ստացված մասնավոր կյանքի տվյալները գաղտնի են: Արգելվում է առանց ընտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկվածի կամ ենթադրաբար ընտանիքում ընտանեկան բռնության ենթարկվածի համաձայնության զանգվածային լրատվության միջոցներով կամ այլ եղանակով նրանց վերաբերյալ այնպիսի տեղեկության հրապարակումը, որը թույլ կտա բացահայտել նրանց

ինքնությունը, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

2. Ոստիկանության ծառայողներին, աջակցության կենտրոնի և ապաստարանի աշխատակիցներին արգելվում է հրապարակել ապաստարանում տեղավորված՝ ~~ընտանիքում~~ ընտանեկան բռնության ենթարկվածների և նրանց խնամքի տակ եղող անձանց գտնվելու վայրը կամ այլ տեղեկություն, որի միջոցով հնարավոր է հայտնաբերել նրանց գտնվելու վայրը:

3. Մասնավոր կամ ընտանեկան կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի խախտումն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն, իսկ դրա հետևանքով անձին պատճառված վնասը ենթակա է հատուցման՝ օրենքով սահմանված կարգով: